

ZDRAVKO VUČINIĆ

**DANI HRISTOVOG
RASPEĆA I VASKRSENJA**

**SRIJEDA/SUBOTA
ILI
PETAK/NEDELJA**

Naziv:

Dani Hristovog raspeća i vaskrsenja

Autor:

Zdravko Vučinić

Izdavač:

Hrišćanska mreža EX-YU
(www.hriscanskamreza.net)

Elektronsko izdanje, Podgorica 2020.

SADRŽAJ

Uvod	5
1. Dan Hristovog raspeća - srijeda ili petak?	6
2. Dan Hristovog vaskrsenja - subota ili nedelja?	20
3. Hronološki red petak-subota-nedelja se ne može osporiti	28
4. Tipologija mane dokaz da je Hrist u sedmičnu subotu počivao u grobu	30
5. Koji vremenski period predstavljaju „tri dana i tri noći“, „posle tri dana“ i „treći dan“?	33
6. Dan pripreme - srijeda ili petak, dan pripreme - za sedmičnu ili za prazničnu subotu?	43
7. Treći dan od raspeća ili od postavljanja straže na grob? ...	46

8. Koji dan su žene pripremile i kupile mirise?	48
9. Šta je sporno sa tekstom Matej 28:1?	54
10. Šta je sporno sa tekstom Marko 16:9?	57
11. Da li Danilo 9:27 govori o smrti Mesije u srijedu?	58
12. Hristovo vaskrsenje u nedelju se koristi za oduzimanje svetosti suboti	60

UVOD

Vjerujem da postoje direktni biblijski dokazi da je naš Gospod Isus Hrist razapet u petak, šestog dana u sedmici, dan prije sedmične subote, a da Ga je Bog vaskrsnuo u nedelju, prvog dana u sedmici.

Vjerujem da je Hrist proslavio Božji zakon i sedmi dan subotu tako što je svoje djelo završio u petak, šestog dana u sedmici, počivao u grobu u subotu, i onda nastavio djelo u nedelju prvog dana u sedmici.

Isto tako vjerujem da je Hrist ispunio proročanstva i starosaveznu tipologiju tako što je razapet u petak, na praznik pasha, a vaskrsnuo u nedelju, na praznik prvina koji je uvijek padao u prvi dan sedmice.

U svakom slučaju, vjerujem da je za nas značajnije pitanje zašto je Hrist umro i zašto je vaskrsnuo, odnosno kakav uticaj na naš lični život imaju ti događaji, ali očigledno postoji potreba da se objasni i pitanje dana kada su se ti događaji desili što je glavni predmet ove knjige.

Dokazi koji će biti iznijeti potvrđuju da je Božja Riječ istinita i da se sve ono što je zapisano u njoj, iako iz različitih uglova, može harmonizovati ako dopustimo Božjem Duhu da nas vodi u svaku istinu.

1. DAN HRISTOVOG RASPEĆA - SRIJEDA ILI PETAK?

Vjerujem da postoje snažni biblijski dokazi da je Isus Hrist razapet u petak, šestog dana u sedmici, dan prije sedmične subote.

Analiziraćemo događaje na dan Hristovog raspeća koji su opisani u sva četiri jevanđelja, i na taj način ćemo utvrditi koji je to dan bio.

„Bio je treći sat kad su ga razapeli“ (Marko 15:25).

„Bilo je oko šestog sata kad se tama spustila na cijelu zemlju i potrajala je sve do devetog sata, jer je sunce potamnilo. Tada se zavjesa svetilišta rascijepila po sredini. Isus je povikao iz sveg glasa: Oče, u tvoje ruke predajem svoj duh! Kad je to rekao, izdahnuo je“ (Luka 23:44-46).

Kao što vidimo, Hrist je razapet oko trećeg sata, a umro oko devetog sata, ili preciznije razapet je tri sata od izlaska sunca, a umro devet sati od izlaska sunca, a to je prema današnjem računanju vremena oko 15h.

Ali koji dan u sedmici se to desilo?

Počinjemo sa jevanđeljem po Luci jer vjerujem da je ono najjasnije po ovom pitanju.

„I došao je čovjek koji se zvao Josif, član Vijeća, dobar i pravedan čovjek, koji nije bio dao svoj glas za ono što su namjeravali da učine. On je bio iz Arimateje, judejskog grada, i čekao je Božje kraljevstvo. Otišao je kod Pilata i zatražio Isusovo tijelo. Skinuo ga je, umotao u fino platno i položio u

grob isklesan u stijeni, u koji još niko nije bio položen. A BIO JE DAN PRIPREME I BLIŽILO SE VEČE, POČETAK SUBOTE“ (Luka 23:50-54).

Josif iz Arimateje je, prema ovom tekstu, sahranio Hrista na **dan pripreme, prije večeri, prije početka subote**, a to je petak, dan koji prethodi sedmičnoj suboti.

Grčka riječ za dan pripreme koja se koristi u Bibliji jeste „paraskeue“,¹ a koja u grčkom jeziku označava petak, i tada i danas. U nekim prevodima Biblije ova riječ se prevodi kao petak, a u nekima kao dan pripreme, ali u pitanju je isti dan, šesti dan u sedmici, dan prije sedmične subote.

Ako ne ulazimo u bilo kakve pretpostavke, nedvosmisleno je u pitanju šesti dan u sedmici koji prethodni sedmičnoj suboti.

Teorija

Postoji teorija po kojoj je Hrist razapet i sahranjen u srijedu, i da subota o kojoj se ovdje govori nije sedmična subota, nego takozvana praznična subota, odnosno prvi dan praznika beskvasnih hljebova.²

Pored subote sedmog dana (šabat na hebrejskom), koji je bio dan potpunog odmora, zakon je propisivao i takozvane praznične subote (**3. Mojsijeva 23**), druge dane odmora koje su

---

¹ <https://biblehub.com/greek/3904.htm>.

² Do teorije o raspeća u srijedu došlo se zato što postoji vjerovanje da je Hrist navodno vaskrsnuo na kraju sedmog dana u sedmici, u subotu, a da je u grobu bio bukvalno 72 sata, što bi značilo da je razapet i sahranjen u srijedu. Ako bi to bilo tačno, onda je srijeda a ne petak dan pripreme. Pošto se u Bibliji govori o danu pripreme za subotu, zagovornici raspeća u srijedu onda smatraju da subota koja se pominje u tom kontekstu nije sedmi dan subota, nego praznična subota (u množini). Za više informacija o svemu tome u nastavku knjige.

svetkovali Izraelci, i ti dani su nazivani subote u množini (šabatona na hebrejskom). Na grčkom jeziku, subota i subote se pojavljuju u drugačijim oblicima.

Jedna od tih subota u množini ili šabatona je bio prvi dan praznika beskrvasnih hljebova koji neki nazivaju i pashalnom subotom. U tom smislu, prema teoriji raspeća u srijedu, dan pripreme nije bio petak kao dan pripreme za sedmičnu subotu, nego je dan pripreme bila srijeda, kao dan pripreme za prazničnu ili takozvanu pashalnu subotu koja je padala u četvrtak.

Po mom mišljenju, ovo su samo pretpostavke koje su bazirane na drugim pretpostavkama, a kada kažem pretpostavke to znači bez direktnog biblijskog dokaza za bilo koju od tih pretpostavki.

Petak sigurno

Prema biblijskom računanju vremena, dani počinju i završavaju sa zalaskom sunca.

„Bog je svjetlost nazvao dan, a tamu je nazvao noć. I bilo je veče i bilo je jutro - dan jedan“ (1. Mojsijeva 1:5).

„Od večeri do večeri držite svoju subotu“ (3. Mojsijeva 23:32).

Sahranjivanje Hrista je moralo biti obavljeno prije početka sedmične subote, jer se u subotu, prema Božjem zakonu, nije smio raditi **nikakav** posao.

„Šest dana neka se radi, a sedmi dan je subota, dan potpunog odmora, sveti sabor. Ne radite nikakav posao“ (3. Mojsijeva 23:3).

Subota je, prema Bibliji, sedmi dan u sedmici, dan potpunog odmora uspostavljen od vremena stvaranja, a petak je šesti dan ili **dan pripreme** za subotu kada su Izraelci trebali da pripreme hranu, ogrijev i sve drugo što je bilo potrebno.

Šesti dan u sedmici ili petak je **jedini dan pripreme** koji se pominje u Bibliji, i zato ne treba imati dilemu na koji dan se misli kada se kaže dan pripreme.

„A šestog dana neka pripreme ono što budu donijeli...“ (2. Mojsijeva 16:5).

„A šestog dana nakupili su dvaput više hljeba, dva omjera po osobi. Svi poglavari zbora došli su i javili to Mojsiju. Tada im je on rekao: Ovako je kazao Gospod. Sjutra će biti praznik, sveta subota posvećena Gospodu. Šta želite da pečete, ispecite, i šta želite da skuvate, skuvajte, a sav višak ostavite kod sebe i čuvajte za ujutru“ (2. Mojsijeva 16:22-23).

Dakle, ni jedan drugi dan u Bibliji nikada nije nazvan danom pripreme. Osim toga, kao što sam već napomenuo, grčka riječ za dan pripreme koja se koristi u Bibliji jeste „paraskeue“, a koja u grčkom jeziku i tada i danas označava petak. U tom smislu, biblijski gledano dan pripreme je petak, i ne može biti neki drugi dan osim ako se bavimo pretpostavkama.

Josif je sahranio Hrista u petak, na dan pripreme, u periodu između 15 sati kada je Hrist umro i prije nego što je veče palo,

odnosno prije nego što je sunce zašlo, a to je prije početka sedmične subote koja je bila dan potpunog odmora.

Nastavak teksta iz jevanđelja po Luci dodatno potvrđuje da je dan raspeća bio petak ili dan prije sedmične subote koja je po zakonu bila dan odmora.

„Žene koje su došle s njim iz Galileje pratile su to i vidjele grob i kako je položeno njegovo tijelo. Zatim su se vratile i pripremile mirisna ulja i druge mirise. A U SUBOTU SU MIROVALE, PREMA PROPISU“ (Luka 23:55-56).

Da je u pitanju sedmična subota koja je bila dan odmora, govori i nastavak teksta kada se kaže da su žene onda otišle na grob prvog dana u sedmici, a to je nedelja, dakle dan nakon sedmične subote.

„PRVOG DANA U SEMICI,³ vrlo rano, otišle su na grob, i neke druge sa njima, noseći mirise koje su pripremile“ (Luka 24:1).

Ovaj hronološki red, **petak-subota-nedelja**, u vezi sa Hristovim raspećem i vaskrsenjem, se pojavljuje u svim jevanđeljima i ne može se negirati.

---

³ Izraz „prvi dan u sedmici“ koji se na određenim mjestima pojavljuje u Novom savezu mogao bi se prevesti i kao „prva od sedmica“ ili bukvalno „prva od subota“, stim što je grčka riječ za „subotu“ na ovim mjestima data u množini. Dakle, ne radi se o sedmičnoj suboti koja je dan od odmora, već označava dan kada su se počele brojati sedam sedmica, od **praznika prvina** ili od **prvog dana u sedmici** pa do praznika pedesetnica, pedesetog dana (3. Mojsijeva 23:10-11.15-16, 5. Mojsijeva 16:9-10). Prva od sedmica, koje se broje od praznika prvina pa do praznika pedesetnica, uvijek pada u prvi dan sedmice i zato u većini Biblija stoji „prvi dan u sedmici“.

Prelazimo na opise događaja na dan Hristovog raspeća iz jevanđelja po Marku, za koje vjerujem da jednako dokazuju raspeće u petak, dan prije sedmične subote.

„Isus je zavapio iz sveg glasa i izdahnuo. ...Tamo su bile i žene koje su to izdaleka posmatrale, među njima Marija Magdalena i Marija, majka Jakova malog i Josifa, i Saloma, koje su ga pratile i služile mu kad je bio u Galileji. Bile su tamo i mnoge druge žene koje su s njim došle u Jerusalim. Pošto je već bilo KASNO POSLIJE PODNE, A UZ TO I DAN PRIPREME, TO JEST DAN PRIJE SUBOTE, došao je Josif iz Arimateje, ugledan član Sanedrina, koji je i sam čekao Božje kraljevstvo. On se odvažio da uđe kod Pilata i da zatraži Isusovo tijelo“ (Marko 15:37-43).

I u jevanđelju po Marku vidimo da je Josif tražio Hristovo tijelo na dan pripreme, to jest dan prije subote, a nastavak teksta dodatno potvrđuje da se radi o sedmičnoj suboti, jer su nakon završetka subote žene kupile mirise da bi namazale Hristovo tijelo, a onda rano prvog dana u sedmici, odnosno u nedelju, otišle na grob.

„KAD JE PROŠLA SUBOTA, Marija Magdalena i Marija, Jakovljeva majka, i Saloma kupile su mirise da bi otišle i namazale Isusovo tijelo. I u samu zoru PRVOG DANA U SEDMICI, na izlasku sunca, došle su do groba“ (Marko 16:1-2).

Opis događaja na dan Hristovog raspeća i u jevanđelju po Mateju potvrđuje raspeće u petak, dan prije sedmične subote.

„Kada se veče približavalo, dođe čovjek po imenu Josif, bogataš iz Arimateje, koji je i sam bio Isusov učenik. On ode k Pilatu i zatraži Isusovo tijelo, a Pilat naredi da mu se tijelo preda. Josif uze tijelo, uvi ga u čisto platno pa ga položi u svoj novi grob koji je usjekao u steni. Onda na ulaz u grob navalja velik kamen i ode. A Marija Magdalena i druga Marija sjedoše preko puta groba. SJUTRADAN, TO JEST DAN POSLE PRIPREME, prvosveštenici i fariseji dođoše k Pilatu i rekoše: „Gospodaru, sjetili smo se da je onaj varalica za života govorio: Vaskrsnuću posle tri dana. Zato naredi da se grob osigura do trećeg dana, da ne bi njegovi učenici došli i ukrali tijelo pa rekli narodu: Ustao je iz mrtvih! Tako bi ta posljednja prevara bila gora od prve. A Pilat im reče: Evo vam straže pa idite i osigurajte kako znate. I oni odoše i osiguraše grob zapečativši kamen i postavivši stražu. PO ZAVRŠETKU SUBOTE, U OSVITU PRVOG DANA SEMICE, dođoše Marija Magdalena i druga Marija da pogledaju grob“ (Matej 27:57-66, 28:1).

Iz ovog teksta vidimo da su sjutradan nakon što je Josif sahranio Hrista, odnosno dan posle pripreme, fariseji otišli kod Pilata da traže stražu za grob kako bi navodno spriječili prevaru sa vaskrsenjem. Očigledno je to bila subota kada su fariseji bili kod Pilata, jer u nastavku piše da su žene došle na grob po zavšetku subote u osvitu prvog dana u sedmici.

Dan pripreme pashe

Prelazimo na opise događaja na dan Hristovog raspeća iz jevanđelja po Jovanu, a koji su definitivno u harmoniji sa opisima iz ostalih jevanđelja.

I u jevanđelju po Jovanu se kaže da je Hrist razapet na dan pripreme, prije subote, ali se na jednom mjestu navodi da je to bio i dan pripreme pashe.

„Bio je DAN PRIPREME PASHE, oko šestog sata. I rekao je Judejcima: Evo vašeg kralja! Oni su povikali: Raspni ga! Raspni ga!” (Jovan 19:14-15).

„A kad je okusio uskislo vino, Isus je rekao: Svršeno je! I spustivši glavu, predade duh. BIO JE DAN PRIPREME. Da tijela ne bi ostala na krstu U SUBOTU - JER JE TO BILA VELIKA SUBOTA - Judejci su zamolili Pilata da se onima koji su na krstu polome noge i da se njihova tijela skinu“ (Jovan 19:30-31).

„Poslije toga je Josif iz Arimateje, koji je bio Isusov učenik, ali je to krio zbog straha od Judejaca, zamolio Pilata da mu dozvoli da skine Isusovo tijelo. Pilat mu je dozvolio, pa je Josif došao i skinuo njegovo tijelo. Došao je i Nikodim, čovjek koji mu je prvi put bio došao noću, i donio je svježanj smirne i aloje, oko sto libri. Uzeli su Isusovo tijelo i uvili ga u zavoje s mirisnim biljem, prema judejskom pogrebnom običaju. A na mjestu gdje je bio razapet bio je jedan vrt i u vrtu novi grob, u koji još niko nije bio položen. POŠTO JE JUDEJCIMA BIO DAN PRIPREME, a grob je bio blizu, tamo su položili Isusa. ...PRVOG DANA U SEDMICI Marija Magdalena je došla do groba rano ujutru, dok je još bio mrak, i vidjela je da je kamen već pomjeren sa groba“ (Jovan 19:38-42, 20:1).

I u jevanđelju po Jovanu vidimo jasnu hronologiju petak-subota-nedelja kao i u ostalim jevanđeljima.

Zagovornici teorije raspeća u srijedu negiraju taj hronološki red, i kažu da dan pripreme pashe koji se pominje u Jovanu znači dan pripreme za pashalnu subotu, odnosno prazničnu subotu koja je padala sjutradan. To im je jedan od glavnih argumenata da dan raspeća nije bio petak, odnosno da sjutradan od raspeća nije bila sedmična subota nego pashalna ili praznična subota koja je u slučaju raspeća u srijedu onda padala u čevrtak.

Sada ćemo iz dalje analize vidjeti da to zaista nema smisla, i da je dan raspeća kao i **dan pripreme pashe** upravo petak.

Dan pripreme, kao što smo vidjeli iz Biblije, je **isključivo** šesti dan u sedmici, dan prije sedmične subote, i to je petak (**Luka 23:54.56, Marko 15:42, 2. Mojsijeva 16:5.22-23; 35:2-3**). Na grčkom jeziku dan pripreme i petak je ista stvar, jer se koristi ista riječ (paraskeue). Zbog svega toga je logično da se u Jovanu misli na petak, dan prije sedmične subote, kada se kaže dan pripreme pashe, jer se u nastavku istog teksta navodi da je naredni dan subota, kao i da je Marija Magdalena došla na grob prvog dana u sedmici koji pada nakon sedmične subote.

Dakle, imamo **nesporan hronološki red - petak (dan pripreme za subotu), subota (sedmi dan kome je prethodio dan pripreme), nedelja (prvi dan u sedmici)**.

Ali zašto je onda Jovan nazvao petak kao dan pripreme pashe? Da li dan pripreme pashe zaista znači dan pripreme za prazničnu, odnosno pashalnu subotu?

Hrist je umro na praznik pasha, kada se prema starosaveznoj tipologiji klalo pashalno jagnje koje je predstavljalo Hrista. Prema Bibliji, praznik pasha je 14-tog dana prvog mjeseca (**3. Mojsijeva 23:5**).

„Jer se Hrist, naša Pasha, žrtvovao za nas“ (1. Korinćanima 5:7).

Nakon svih prehodno objavljenih biblijskih tekstova, zaključili smo da je Hrist razapet u petak, na dan pripreme koji je prethodio sedmičnoj suboti, što znači da je **pasha bila u petak**.

U četvrtak večer, što je ustvari početak petka jer se u Bibliji dani računaju zalaskom sunca, Hrist je sa učenicima proslavio pashu tako što su **jeli beskvasni hljeb i pili vino** i to je bila, ono što zovemo, „večera Gospodnja“ (Matej 26:17, Marko 14:12.14.16, Luka 22:18-20).

Međutim, **pasha je obuhvatala pripremanje i konzumiranje pečenog jagnjeta** što je ustvari vrhunac proslave pashe (2. Mojsijeva 12:5-8).

Pashalno jagnje se klalo i **pripremalo u petak**, dakle sjutradan nakon što je Hrist u četvrtak večer beskvasnim hljebom i vinom proslavio pashu sa učenicima, iako je sve to ustvario bio petak, 14-ti dan prvog mjeseca, jer dani počinju i završavaju zalaskom sunca.

Dakle, **petak je zaista bio dan pripreme pashe** - pripreme glavnog pashalnog obroka, a to je jagnje.

Pripremljeno pashalno jagnje se potom jelo naveče kada je, prema biblijskom računanju vremena, počeo naredni dan, 15-ti dan prvog mjeseca, a taj naredni dan je bio početak praznika beskvasnih hljebova koji je trajao sedam dana (**3. Mojsijeva 23:6**).

„Jagnje neka bude bez mane, muško, od godinu dana. Možete uzeti jagnje ili jare. Čuvajte ga do četrnaestog dana

ovog mjeseca, a onda neka ga sav izraelski zbor zakolje PREDVEČE. Neka uzmu malo krvi i njome poškrope oba dovratka i nadvratka ulaznih vrata na kućama u kojima će se jesti. NEKA JEDU MESO TE NOĆI. Neka ga jedu pečeno na vatri, s beskvasnim hljebom i gorkim zeljem“ (2. Mojsijeva 12:5-8).

Dakle, iako su učenici sa Hristom prethodno proslavili pashu sa beskvasnim hljebom i vinom (četvrtak večer, 14-ti dan prvog mjeseca), proslava pashe se nastavila tako što se sjutradan jagnje klalo i **pripremalo** (petak oko 15h kada je i Hrist umro, a to je i dalje 14-ti dan prvog mjeseca), a **jelo se naveče** što je ustvari **sjutradan** (petak večer, 15-ti dan prvog mjeseca, a to je početak praznika beskvasnih hljebova i sedmična subota).

Iz sljedećeg biblijskog izvještaja se vidi da se proslavljanje pashe nastavlja i narednog dana, 15-tog u prvom mjesecu, jedenjem pashalne žrtve koja je pripremljena 14-tog, i to je razlog zašto se u Jovanu za petak kaže **dan pripreme pashe** jer se u petak zaista **pripremalo pashalno jagnje**.

„Tada su Isusa odveli od Kajafe u namjesnikov dvor. Bilo je rano ujutru. Oni nijesu ušli u namjesnikov dvor DA SE NE BI ONEČISTILI, VEĆ DA BI MOGLI DA JEDU PASHALNU ŽRTVU“ (Jovan 18:28).

U svakom slučaju, nema ništa čudno što je Jovan za petak napisao „dan pripreme pashe“ jer se u petak **pripremalo pashalno jagnje** koje će se potom jesti naveče, kada počinje praznik beskvasnih hljebova koji traje sedam dana.⁴

---

⁴ Praznici pasha i beskvasni hljebovi se često poistovjećuju jer se svetkuju jedinstveno. Ponekad može doći do zabune kada se ova dva praznika pominju u

Po mom uvjerenju, a na osnovu iznesenih biblijskih argumenata, Hrist je razapet u petak na pashu, 14-tog dana prvog mjeseca, kada se i klalo pashalno jagnje.

Sjutradan, a to je već naveče nakon zalaska sunca, ili 15-tog dana prvog mjeseca, počeo je praznik beskvasnih hljebova kada se jela pashalna žrtva, a istovremeno je počela i sedmična subota.

Zato je Jovan prethodni dan, **petak, nazvao dan pripreme pashe**, a naredni dan, **subotu, nazvao je velikom subotom**, jer su se istog dana **poklopili i sedmična subota i početak praznika beskvasnih hljebova** (ili takozvana praznična subota), i jela se pashalna žrtva kao vrhunac proslave pashe.

„A kad je okusio uskiso vino, Isus je rekao: Svršeno je! I spustivši glavu, predade duh. BIO JE DAN PRIPREME. Da tijela ne bi ostala na krstu U SUBOTU - JER JE TO BILA VELIKA SUBOTA - Judejci su zamolili Pilata da se onima koji su na krstu polome noge i da se njihova tijela skinu“ (Jovan 19:30-31).

Ono što je važno jeste da nikada u Bibliji bilo koji praznik, odnosno subota u množini (šabaton), nije nazvan velikom subotom. Velika subota je dan kada se sedmična subota poklopi sa prazničnom subotom, što se i desilo te godine kada je Hrist razapet. U tom smislu, treba isključiti i te pretpostavke da velika subota znači praznična subota.

U tekstovima o Hristovom sahranjivanju se namjerno naglašavao **dan pripreme**, odnosno **dan prije subote**, zato što

---

Bibliji, jer u nekim tekstovima djeluje kao da je u pitanju ista stvar. Za detaljnije razjašnjenje ovog pitanja pogledati 2. Mojsijeva 12:5-10.18, 3. Mojsijeva 23:5-6, Matej 26:17, Marko 14:12, Luka 22:1, 22:7-8, Jovan 18:28, Ezekijel 45:21.

je sahranjivanje trebalo obaviti prije početka subote kada je bio zabranjen **svaki posao**, dok na praznike, odnosno subote u množini, nije bio zabranjen svaki posao, već samo **ropski posao**.

„Petnaestog dana tog mjeseca Praznik je beskvasnih hljebova u čast Gospodu. Sedam dana jedite beskvasne hljebove. Prvog dana neka vam bude sveti zbor. Ne radite nikakav ROPSKI POSAO“ (3. Mojsijeva 23:6-7).

Zaključak

Na pet mjesta u jevanđeljima, ako čitamo originalni tekst, piše da je Hrist razapet u petak ili na dan pripreme (**Luka 23:54, Marko 15:42, Matej 27:62, Jovan 19:31.42**).

Dan pripreme i petak su u Bibliji ista stvar. Riječ na grčkom jeziku „paraskeue“, koja se koristi u tim tekstovima, bukvalno znači priprema, a to je istovremeno i riječ za petak, ne samo u to vrijeme, nego i danas.

Da je u pitanju petak kao dan Hristovog raspeća, govori i to što su pisci na tri mjesta, pored riječi petak ili priprema, dodali da je to bio dan koji prethodi suboti (**Luka 23:54, Marko 15:42, Jovan 19:31**).

Da ne bi bilo dileme da se radi o sedmičnoj suboti koja ide posle petka, znamo i iz razloga što se u Bibliji isključivo petak, odnosno šesti dan, naziva danom pripreme (**2. Mojsijeva 16:5, 22-23**). Dakle, ni jedan drugi dan u Bibliji nije nazvan kao dan pripreme, i zato sigurno znamo da je Hrist razapet u petak na dan pripreme.

Na osnovu svega, Hrist je umro u petak, na dan pripreme za sedmičnu subotu, kada su se obavljale pripreme za potpuno

neradnu sedmičnu subotu (ostali praznici, izuzev Dana očišćenja, nijesu bili potpuno neradni dani, već se u tim danima zabranjivao ropski posao - **3. Mojsijeva 23:6-7**).

Činjenica je da je te subote počeo praznik beskvasnih hljebova jer on uvijek pada dan poslije pashe, i zato je ta subota nazvana velikom subotom (**Jovan 19:30-31**).

Na jednom mjestu u jevanđeljima stoji da je Hrist razapet na dan pripreme pashe (**Jovan 19:14**). Upravo se na taj dan pripreme, u petak, pripremala pasha - klalo se i pripremalo pashalno jagnje koje se jelo naveče, a koje je ukazivalo na Hristovu smrt (**2. Mojsijeva 12:5-8, Jovan 18:28**).

Vjerujem da sve ovo predstavlja direktne biblijske dokaze da je Isus Hrist razapet u petak, šestog dana u sedmici.

2. DAN HRISTOVOG VASKRSENJA - SUBOTA ILI NEDELJA?

Osim što vjerujem da postoje snažni biblijski dokazi da je naš Gospod Isus Hrist razapet u petak, šestog dana u sedmici, isto tako vjerujem da postoje snažni dokazi da Ga je Bog vaskrsnuo u nedelju, prvog dana u sedmici.

Teorija raspeća u srijedu kaže da je Hrist vaskrsnut u subotu. Biblija je direktna o danu vaskrsenja:

„VASKRSNUVŠI RANO PRVOG DANA U SEDMICI, Isus se prvo pokazao Mariji Magdaleni iz koje je bio istjerao sedam demona“ (Marko 16:9).

Nastavak istog teksta govori o pojavljivanjima našeg Gospoda nakon vaskrsenja, i kada budemo analizirali ta pojavljivanja možemo utvrditi tačne dane i raspeća i vaskrsenja, odnosno da su to petak i nedelja.

„Vaskrsnuvši rano prvog dana u sedmici, Isus se PRVO POKAZAO MARIJI MAGDALENI iz koje je bio isterao sedam demona. Ona je otišla i javila to onima koji su bili s njim, a sad su tugovali i plakali. Ali kad su čuli da je oživio i da ga je ona vidjela, nijesu vjerovali. ZATIM SE POKAZAO U DRUGOM OBLIČJU DVOJICI OD NJIH DOK SU IŠLI U SELO. Oni su se vratili i javili to ostalima. Ali ni njima nijesu vjerovali. KASNIJE SE POKAZAO JEDANAESTORICI DOK SU BILI ZA STOLOM i prekorio ih je zbog toga što nijesu imali vjere i zbog okorjelosti njihovog srca, jer nijesu vjerovali onima koji su vidjeli da je ustao iz mrtvih“ (Marko 16:12-14).

Hrist se, na osnovu ovog teksta u Marko 16, prvog dana u sedmici prvo pojavio Mariji Magdaleni, potom dvojici učenika koji si išli u selo, i onda jedaneastorici učenika dok su bili za stolom.

Namjerno konstatujem „na osnovu ovog teksta“, zato što se isti dan Hrist pojavio i Petru prije susreta sa ostalim učenicima (**Luka 23:33-34, 1. Korinćanima 15:3-5**), kao i drugoj Mariji koja se zajedno sa Marijom Magdalenom vraćala sa groba (**Matej 28:8-10**).

Detalji Hristovih pojavljivanja o kojima govori Marko 16, otkrivaju tačne dane Hristovog raspeća i vaskrsenja. Ti detalji nijesu opisani u Marko 16, već u Luka 24.

Nedelja je treći dan od raspeća

Da vidimo šta se dešavalo prilikom Hristovog pojavljivanja dvojici učenika koji su išli u selo, što je prema Marko 16 bilo drugo pojavljivanje nakon pojavljivanja Mariji Magdaleni.

„ISTOG TOG DANA DVOJICA OD NJIH putovala su u selo koje se zove Emaus, udaljeno šezdeset stadija od Jerusalima. Razgovarali su među sobom o svemu što se dogodilo“ (Luka 24:13-14).

Koji je to „isti dan“ u koji su dva učenika putovala za selo Emaus? Odgovor se nalazi na početku istog poglavlja, i radi se o prvom danu u sedmici.

„PRVOG DANA U SEDMICI, vrlo rano, otišle su na grob, i neke druge sa njima, noseći mirise koje su pripremile“ (Luka 24:1).

Dakle, učenici su putovali za Emaus „**istog tog dana**“, odnosno **prvog dana u sedmici** ili u nedelju, i oko toga se svi slažu.

Tog prvog dana u sedmici Hrist im se pojavio i razgovarao sa njima, i tokom razgovora je jasno da je Hrist razapet u petak, šestog dana u sedmici, a da je vaskrsnuo u nedelju, prvog dana u sedmici, baš tog dana kada se sreo sa njima na putu za Emaus.

„Dok su tako razgovarali i raspravljali, prišao im je sam Isus i pošao s njima. Ali njihovim očima nije bilo dato da ga prepoznaju. On ih je upitao: O čemu to usput raspravljate među sobom? A oni su se, žalosnog lica, zaustavili. Jedan od njih, koji se zvao Kleopa, odgovorio mu je: Zar si ti jedini stranac u Jerusalimu koji ne zna šta se u njemu ovih dana događalo? On ih je upitao: Šta to? Odgovorili su mu: Ono što se dogodilo s Isusom Nazarećaninom, koji je bio prorok silan na djelu i riječi pred Bogom i cijelim narodom. NAŠI SVEŠTENIČKI GLAVARI I POGLAVARI PREDALI SU GA DA BUDE OSUĐEN NA SMRT I RAZAPELI SU GA. A mi smo se nadali da je on taj koji će izbaviti Izrael. Osim toga, OVO JE TREĆI DAN KAKO SE TO DOGODILO“ (Luka 24:15-21).

Dvojica učenika su jasno kazala da je taj dan u kojem su išli za Emaus bio **treći dan** od kada je Hrist osuđen na smrt i razapet, a znamo da je taj dan u kojem su išli na selo bio prvi dan u sedmici, što znači da se raspeće sigurno desilo u petak.

Zagovornici raspeća u srijedu kažu da učenik koji je razgovarao sa Hristom prvog dana u sedmici i kada je kazao da je to treći dan, da je navodno mislio „treći dan od kada su rimske vlasti zapečatile grobnicu“, a ne „treći dan od raspeća“.

Zaista nema smisla tvrditi da je u pitanju „treći dan od pečaćenja grobnice“ jer se to ne kaže u tekstu, niti se u tom kontekstu može koristiti tekst iz **Matej 27:62-66** gdje se pominje pečaćenje grobnice, kako to rade zagovornici raspeća u srijedu. Izraz „kako se to dogodilo“ se može odnositi samo na Hristovu osudu i raspeće, a ne na pečaćenje grobnice.

Samo dan Hristovog raspeća, prema Bibliji, se može uzeti uzeti kao početna tačka u računanju tri dana (**Matej 16:21, Marko 8:31, Luka 9:22**).

Dakle, **prvi dan u sedmici ili nedelja je bio treći dan, subota ili sedmi dan u sedmici je bio drugi dan, a petak ili šesti dan u sedmici je bio prvi dan**, odnosno dan kada je Hrist osuđen na smrt i razapet.

Nakon susreta sa dvojicom učenika, na osnovu Marko 16, Hrist se isti dan, dakle prvi dan u sedmici, pojavio i jedaneastorici (**Luka 24:33-36**).

Na osnovu Hristovih riječi upućene jedaneastorici, On je vaskrsao **trećeg dana**, a to je bio upravo taj dan u kojem je razgovarao sa njima kao i prethodno sa dva učenika na putu za Emaus, a taj dan je bio prvi dan u sedmici ili nedelja.

„Tada im je rekao: To je ono o čemu sam vam govorio dok sam još bio s vama, da se mora ispuniti sve što je o meni napisano u Mojsijevom zakonu, u Prorocima i u Psalmima. Tada im je otvorio um da razumiju Pisma i rekao im je: Tako je napisano, da će Hrist stradati i TREĆI DAN USTATI IZ MRTVIH

i da će se u njegovo ime propovijedati o pokajanju za oprostjenje grijeha, među svim narodima počevši od Jerusalima, i vi ćete biti svjedoci toga“ (Luka 24:44-48).

Hrist je vaskrsnut na praznik prvina koji uvijek pada u prvi dan sedmice

Hrist je tom prilikom, prvog dana sedmice, učenicima kazao da će im poslati ono što je Otac obećao, a to je dar Svetog Duha⁵ koji će učenici primiti sedam sedmica nakon toga, na praznik pedesetnica, i onda se vaznio na Nebo.

„I evo, šaljem vam ono što je obećao moj Otac. Zato ostanite u gradu Jerusalmu dok se ne obučete u silu odozgo. Zatim ih je izveo do Betanije pa je podigao ruke i blagoslovio ih. I dok ih je blagosiljao, udaljio se od njih i počeo da uzlazi na nebo“ (Luka 24:49-51).

Obratimo sada pažnju na možda najsnažnije biblijske dokaze da je Hrist vaskrsnut u nedelju, prvog dana u sedmici.

Praznik prvina ili prvih snopova je, prema Bibliji, **uvijek padao prvog dana u sedmici, dan nakon sedmične subote**, a praznik pedesetnica sedam sedmica nakon toga i zato se pedesetnica naziva praznik sedmica.

*„Kaži Izraelovim sinovima: Kada dođete u zemlju koju vam ja dajem i požanjete njen rod, **SNOP PRVINA** od svoje žetve donesite svešteniku. Neka on taj snop obrće tamo i amo pred*

---

⁵ Djela apostolska 1:4:9, 2:1-4.

Gospodom da bi za vas stekao njegovu naklonost. Neka ga sveštenik obrće odmah SJUTRADAN POSLE SUBOTE. ...OD TOG DANA POSLE SUBOTE, OD DANA KADA DONESETE SNOG ZA OBRTANI PRINOS, izbrojte sedam subota. NEKA BUDE SEDAM PUNIH SEMICA. Treba da brojite DO DANA POSLE SEDME SUBOTE, PEDESET DANA, i prinesite Gospodu novi prinos od žita“ (3. Mojsijeva 23:10-11.15-16).

„Izbroj sedam sedmica. ONOG DANA KADA SRP ZAĐE U ŽITARICU POČNI DA BROJIŠ TIH SEDAM SEMICA. Tada slavi Praznik sedmica u čast Gospodu, svom Bogu, prinoseći dobrovoljni prinos svojih ruku, kako te bude blagoslovio Gospod, tvoj Bog“ (5. Mojsijeva 16:9-10).

Hrist je prvog dana u sedmici, na praznik prvina, **vaskrsnuo i otišao na Nebo da bi se prikazao Bogu**, ispunivši tipologiju prvih snopova koji su se tog dana:

- prvo **žnjeli** srpom (tip Hristovog vaskrsenja, **5. Mojsijeva 16:9**);
- pa onda **obrtali** pred Bogom (tip Hristovog prikazivanja pred Bogom, **3. Mojsijeva 23:10-11**).

Bog je taj dan prihvatio Hrista kao „prvinu zemaljske žetve“ koji je tom prilikom „stekao naklonost za čovječanstvo“ kao prihvatljiva prvina od žetve (**Jovan 20:17, 5. Mojsijeva 23:11**).

Kao što su prvine bile zalag dolazeće žetve, tako je Hristovo vaskrsenje, kao prvine, zalag vaskrsenja onih koji su Hristovi, buduće velike žetve na dan Hristovog drugog dolaska.

„Ali činjenica je da je Hrist ustao iz mrtvih, i on je PRVINA OD ONIH KOJI SU UMRLI... Jer kao što u Adamu svi umiru, tako

će i u Hristu svi oživjeti. Ali svako u svom redu: HRIST KAO PRVINA, a zatim, za vrijeme njegovog dolaska, oni koji su Hristovi“ (1. Korinćanima 15:20).

Apostol Pavle ovdje govori o Hristu kao prvini u kontekstu vaskrsenja, što znači da nema dileme da je Hrist vaskrsenjem ispunio praznik prvina.

Dakle, nema dileme da je i Hristovo vaskrsenje i prikazivanje pred Bogom bilo na praznik prvina, jer je to ispunjenje tipologije, i nema dileme da je taj dan bio nedelja, prvi dan u sedmici, zato što je praznik prvina **uvijek** padao u prvi dan sedmice, dan nakon sedmične subote (**3. Mojsijeva 23:9-11, 15-16**).

Zaključak

Hrist je prvog dana u sedmici, na praznik prvina, vaskrsnuo i otišao na Nebo da bi se prikazao Bogu, ispunivši tipologiju praznika prvina ili prvih snopova koji su se tog dana:

- prvo **žnjeli** srpom (tip Hristovog vaskrsenja, **5. Mojsijeva 16:9**),
- pa onda **obrtali** pred Bogom (tip Hristovog prikazivanja pred Bogom, **3. Mojsijeva 23:10-11**).

Kao što su prvine ili prvi snopovi bili zalag dolazeće žetve, tako je Hristovo vaskrsenje kao prvine, zalag vaskrsenja onih koji su Hristovi, buduće velike žetve na dan Hristovog drugog dolaska (**1. Korinćanima 15:20**).

U tom smislu, na osnovu Biblije, nema nikakve dileme da je i Hristovo vaskrsenje i prikazivanje pred Bogom bilo na praznik

prvina jer je to ispunjenje tipologije - prvi snopovi su se i žnjeli i prikazivali pred Bogom istog dana, na praznik prvina.

Isto tako nema dileme da je taj dan bio nedelja, prvi dan u sedmici, zato što je praznik prvina uvijek padao u prvi dan sedmice, dan nakon sedmične subote (**3. Mojsijeva 23:9-11, 15-16**).

Pored svega toga, Hrist, Marko i dva učenika su potvrdili da je vaskrsenje bilo u nedelju, prvog dana u sedmici (**Marko 16:9, Luka 24:13-46**); odnosno treći dan od raspeća.

3. HRONOLOŠKI RED PETAK-SUBOTA-NEDELJA SE NE MOŽE OSPORITI

Isus Hrist je, vjerujem, ispunio proročanstva i starosaveznu tipologiju tako što je razapet na praznik pasha u petak, koji je bio dan pripreme za sedmičnu subotu, a vaskrsnuo u nedelju, na praznik prvina koji je **uvijek** padao u prvi dan sedmice.

U svim jevanđeljima postoji hronološki red **petak-subota-nedelja** koji obuhvata događaje od Hristovog raspeća do vaskrsenja, i zato vjerujem da ne bi trebalo imati dileme oko dana Hristovog raspeća i vaskrsenja.

Matej

„SJUTRADAN, TO JEST DAN POSLE PRIPREME, prvosveštenici i fariseji dođoše k Pilatu i rekoše: Gospodaru, sjetili smo se da je onaj varalica za života govorio: Vaskrsnuću posle tri dana. ...PO ZAVRŠETKU SUBOTE, U OSVITU PRVOG DANA SEDMICE, dođoše Marija Magdalena i druga Marija da pogledaju grob“ (Matej 27:62-63, 28:1).

Marko

„Pošto je već bilo kasno poslije podne, A UZ TO I DAN PRIPREME, TO JEST DAN PRIJE SUBOTE, došao je Josif iz Arimateje, ugledan član Sanedrina, koji je i sam čekao Božje kraljevstvo... KAD JE PROŠLA SUBOTA, Marija Magdalena i Marija, Jakovljeva majka, i Saloma kupile su mirise da bi otišle

i namazale Isusovo tijelo. I u samu zoru PRVOG DANA U SEDMICI, na izlasku sunca, došle su do groba“ (Marko 15:42-43, 16:1-2).

Luka

„A bio je DAN PRIPREME i bližilo se večer, POČETAK SUBOTE. Žene koje su došle s njim iz Galileje pratile su to i vidjele grob i kako je položeno njegovo tijelo. Zatim su se vratile i pripremile mirisna ulja i druge mirise. A U SUBOTU SU MIROVALE, PREMA PROPISU. PRVOG DANA U SEDMICI, vrlo rano, otišle su na grob, i neke druge sa njima, noseći mirise koje su pripremile“ (Luka 23:54-56, 24:1).

Jovan

„Bio je DAN PRIPREME PASHE, oko šestog sata. I rekao je Judejcima: Evo vašeg kralja! Oni su povikali: Raspni ga! Raspni ga... ...A kad je okusio uskislo vino, Isus je rekao: Svršeno je! I spustivši glavu, predade duh. BIO JE DAN PRIPREME. Da tijela ne bi ostala na krstu U SUBOTU - JER JE TO BILA VELIKA SUBOTA - Judejci su zamolili Pilata da se onima koji su na krstu polome noge i da se njihova tijela skinu. ...POŠTO JE JUDEJCIMA BIO DAN PRIPREME, a grob je bio blizu, tamo su položili Isusa. ...PRVOG DANA U SEDMICI Marija Magdalena je došla do groba rano ujutru, dok je još bio mrak, i vidjela je da je kamen već pomjeren sa groba“ (Jovan 19:14-15, 30-31. 42, 20:1).

4. TIPOLOGIJA MANE DOKAZ DA JE HRIST U SEDMIČNU SUBOTU POČIVAO U GROBU

Vjerujem da je Isus Hrist **proslavio Božji zakon i sedmi dan subotu tako što je cio taj dan počivao u grobu.**

Osim veoma jasnog hronološkog reda **petak-subota-nedelja** koji obuhvata događaje od Hristovog raspeća do vaskrsenja, a koji se nalazi u svim jevanđeljima, vjerujem da postoji barem još jedan dokaz da je Hrist **proslavio Božji zakon i sedmi dan subotu.** Taj dokaz je - tipologija mane, hrane koju je Bog davao Jevrejima.

Hrist je za sebe rekao da je On prava mana, pravi Božji hljeb, hljeb života.

„Naši praočevi su jeli MANU u pustinji, kao što je napisano: Hljev s neba dao im je dajedu. A Isus im je rekao: Zaista, zaista, kažem vam, nije vam Mojsije dao hljev s neba, nego vam moj Otac daje pravi hljev s neba. Jer BOŽJI HLJEV JE ONAJ KOJI SILAZI S NEBA I DAJE ŽIVOT SVIJETU. ...A Isus im reče: JA SAM HLJEV ŽIVOTA: koji meni dolazi neće ogladnjeti, i koji mene vjeruje neće nikad ožednjeti. ...Zaista, zaista, kažem vam, onaj ko vjeruje u mene ima vječni život. JA SAM HLJEV ŽIVOTA. VAŠI SU PRAOČEVI JELI MANU U PUSTINJI, A IPAK SU UMRLI. OVO JE HLJEV KOJI SILAZI S NEBA, da čovjek jede od njega i da ne umre. JA SAM ŽIVI HLJEV KOJI JE SIŠAO S NEBA. Ako neko jede od ovog hljeba, živjeće uvijek. A HLJEV KOJI ĆU JA DATI MOJE JE TIJELO KOJE ĆU DATI ZA ŽIVOT SVIJETA. ...OVO JE HLJEV KOJI JE SIŠAO S NEBA. TO NIJE KAO KAD SU VAŠI PRAOČEVI JELI, A IPAK SU UMRLI. Ko se hrani ovim hljebom, živjeće uvijek“ (Jovan 6:31-33.35.47-51.58).

Baš kao što se mana nije kvarila na subotni dan, iako je dan ranije sakupljana, Hristovo tijelo nije vidjelo kvarenje dok je tog počivao u grobu iako je dan ranije umro.

„...A Mojsije im je rekao: To je hljeb koji vam Gospod daje za hranu. ...Tada im je Mojsije rekao: Niko da ne ostavlja ništa od toga do jutra. Ali oni nijesu poslušali Mojsija. Neki su ostavili nešto od toga do jutra, i to se ucvrjlalo i usmrđjelo. Zato se Mojsije razgnjevio na njih. Tako su to sakupljali svakog jutra, koliko je kome trebalo za jelo. Kad bi sunce ogrejalalo, to bi se rastopilo. A ŠESTOG DANA NAKUPILI SU DVAPUT VIŠE HLJEBA, dva omera po osobi. Svi poglavari zbora došli su i javili to Mojsiju. Tada im je on rekao: Ovako je kazao Gospod. SJUTRA JE ODMOR, SVETA SUBOTA GOSPODNJA. ŠTA ŽELITE DA PEČETE, ISPECITE, I ŠTA ŽELITE DA SKUVATE, SKUVAJTE, A SAV VIŠAK OSTAVITE KOD SEBE I ČUVAJTE ZA UJUTRU. TAKO SU TO OSTAVILI ZA UJUTRU, KAO ŠTO IH JE MOJSIJE UPUTIO. I NIJE SE USMRDJELO NITI SU SE U TOME POJAVILI CRVI. Tada je Mojsije rekao: „Jedite to danas, jer je danas subota posvećena Gospodu. Danas toga nećete naći u polju. Šest dana ćete to skupljati, a sedmi dan je subota. Tada toga neće biti“ (2. Mojsijeva 16:15-26).

„Jer nećeš dušu moju ostaviti u grobu, NITI ĆEŠ DOZVOLITI DA TVOJ SVETI VIDI RASPADANJE“ (Psalmi 16:10).

„Ljudi, braćo, dozvolite da vam otvoreno govorim o praocu Davidu. On je umro i bio sahranjen i njegov grob je među nama sve do današnjeg dana. Dakle, pošto je bio prorok i znao da mu se Bog zakleo zakletvom da će od roda bedara njegovih

po tijelu podignuti Pomazanika i postaviti ga na njegov presto, on je unaprijed vidio i nagovijestio Hristovo vaskrsenje, da on neće biti ostavljen u grobu NITI ĆE NJEGOVO TIJELO VIDJETI RASPADANJE. Tog Isusa Bog je vaskrsnuo, čemu smo svi mi svjedoci“ (Djela apostolska 2:29-32).

5. KOJI VREMENSKI PERIOD PREDSTAVLJAJU „TRI DANA I TRI NOĆI“, „POSLE TRI DANA“ I „TREĆI DAN“?

Alternativna teorija o Hristovom raspeću u srijedu i vaskrsenju u subotu smatra da je Hrist proveo u grobu bukvalno 72 sata, i da zato nije moguće da je razapet u petak a vaskrsnuo u nedelju.⁶ Oni smatraju da vrijeme Hristovog počivanja u grobu od bukvalno 72 sata predstavlja glavni znak Njegovog mesijanstva.

„Tada mu rekoše neki učitelji zakona i fariseji: Učitelju, želimo da nam pokažeš znak. A on im odgovori: Zao i preljubnički naraštaj traži znak, ali nikakav znak mu neće biti dat, osim znaka proroka Jone. Jer, kao što je Jona tri dana i tri noći bio u utrobi morske nemani, tako će i Sin čovječiji tri dana i tri noći biti u srcu zemlje“ (Matej 12:38-40).

Hrist je je ovo izjavio citirajući iz knjige proroka Jone.

„A Gospod je poslao veliku ribu da proguta Jonu, i Jona je bio u utrobi ribe tri dana i tri noći“ (Jona 1:17).

Da bi smo prihvatili teoriju o Hristova bukvalna 72 sata u grobu, prema mom uvjerenju, prethodno moramo odbaciti sve

---

⁶ Mnogi postavljaju pitanje da li izraz tri dana i tri noći „u srcu zemlje“ uopšte podrazumijevaju Hristov boravak u grobu, ili možda označavaju period tokom kojeg je bio predat ljudima (vlast tame, Luka 22:53), a to je od četvrtka veče do nedelje ujutro kada je vaskrsnut (izdaja, suđenje, raspeće, sahranjivanje, počivanje u grobu). U svakom slučaju, izuzeću ovaj argument, odnosno neću se njime baviti u ovoj knjizi.

direktne dokaze o raspeću u petak i vaskrsenju u nedelju kao i sve dokaze o ispunjenju tipologije.⁷

Da li je Hrist kazao da će bukvalno 72 sata provesti u grobu, ili je, kako vjerujem, samo citirao knjigu proroka Jone gdje se pominju „tri dana i tri noći“ a koji se u Bibliji ne smatraju bukvalnim od 72 sata?

Hrist je više puta govorio o svom vaskrsenju, jednom je citirao Jonu i kazao „tako će Sin čovječiji tri dana i tri noći biti u srcu zemlje“, a u **svim ostalim prilikama** govorio je da će vaskrsnuti „treći dan“ i „posle tri dana“.

Dakle, „tri dana i tri noći“, „treći dan“ i „posle tri dana“ su, na osnovu Biblije, sinonimi za isto vrijeme - vrijeme Hristovog vaskrsenja.

„Otada Isus poče učenicima da objašnjava da mora ići u Jerusolim i da će mnogo postradati od starješina, prvosveštenika i učitelja zakona, da će biti ubijen, i da će TREĆEG DANA vaskrsnuti“ (Matej 16:21).

„Kad su se sastali u Galileji, Isus im reče: Sin čovječiji će biti predat ljudima u ruke, i oni će ga ubiti, ali on će TREĆEG DANA vaskrsnuti“ (Matej 17:22-23).

„Evo idemo u Jerusolim. Sin čovječiji će biti predat prvosveštenicima i učiteljima zakona, i oni će ga osuditi na smrt. Onda će ga predati neznabošcima da mu se rugaju, bičuju ga i raspnu, a on će TREĆEG DANA vaskrsnuti“ (Matej 20:18-19).

---

⁷ Za više informacija pogledati prethodna tri poglavlja.

„I rekao je: Sin čovječiji mora mnogo da pretrpi i da bude odbačen od starješina, sveštaničkih glavara i književnika, da bude ubijen i da TREĆI DAN vaskrsne“ (Luka 9:22).

„Tada je uzeo dvanaesticu na stranu i rekao im: Evo idemo u Jerusolim. I ispuniće se sve što su proroci napisali za Sina čovječijeg. Predaće ga neznabošcima, rugaće mu se, zlostavljaće ga i pljuvaće ga. Izbičevaće ga i zatim ubiti, a TREĆI DAN će vaskrsnuti“ (Luka 18:31-33).

„A među najvažnijim poukama koje sam primio i vama predao jeste ovo: Hrist je umro za naše grijeh, kao što piše u Pismima; bio je sahranjen i vaskrsnuo je TREĆI DAN, kao što piše u Pismima“ (1. Korinćanima 15:3-4).

„Jer je poučavao svoje učenike i govorio im: Sin čovječiji biće predat u ruke ljudima. Oni će ga ubiti, ali iako će biti ubijen, vaskrsnuće POSLE TRI DANA“ (Marko 9:31).

„Evo idemo u Jerusolim. Sin čovječiji biće predat sveštaničkim glavarima i književnicima, i oni će ga osuditi na smrt i predaću ga neznabošcima, i rugaće mu se i pljuvaće ga i bičevaće ga i ubiće ga, a on će POSLE TRI DANA vaskrsnuti“ (Marko 10:33-34).

Očigledno je iz biblijskih tekstova da su „tri dana i tri noći“, „treći dan“ i „posle tri dana“ sinonimi za isto vrijeme - vrijeme Hristovog vaskrsenja. U tom smislu, ne može biti da „tri dana i tri noći“ predstavljaju duži period od „treći dan“ i „posle tri dana“, nego se radi o istom periodu.

Zapazimo i da je Hrist govoreći o vaskrsenju samo **jednom** upotrijebio izraz „tri dana i tri noći“, i to citirajući Jonu, dok se čak **pet puta** pominje „treći dan“ i **dva puta** „posle tri dana“. I apostol Pavle je kazao „treći dan“ u istom kontekstu.

Dakle, ne postoji nikakav biblijski osnov da jedno pominjanje „tri dana i tri noći“ ima bilo kakav primat u odnosu na izraze „treći dan“ i posle „tri dana“ koji se pominju osam puta.

Ustvari radi se o istom vremenu, istom periodu, samo korišćenjem različitih izraza.

Ali koje je to vrijeme, da li je u pitanju 72 sata?

U najmanju ruku „treći dan“ i „posle tri dana“ ne mogu biti 72 sata, a oni se pominju čak osam puta u kontekstu vaskrsenja, dok se „tri dana i tri noći“ pominje samo jednom.

Šta kaže Biblija o tome? Kako Biblija računa vrijeme?

Dani i noći u Bibliji

Prema Bibliji, bilo koji dio dana, ili manji dio dana, se računao kao dan, i to ćemo vidjeti iz tekstova.

Kada se pominje dan u Bibliji to ne znači bukvalno 24 sata.

Jevreji i danas na isti način računaju vrijeme.

„Kratko vrijeme u jutro sedmog dana računa se kao sedmi dan; obrezivanje novorođenčeta se vrši osmog dana, a prvi dan, u momentu nakon rođenja deteta, računa se kao jedan cijeli dan“ (Jevrejska enciklopedija, vol. 4, p 475).⁸

To je metoda koja se koristi u Bibliji pri računanju vremena.

---

⁸ <http://www.jewishencyclopedia.com/articles/5007-day>.

Prema Bibliji, pljuštanje kiše 40 dana i 40 noći je jednako kao 40 dana.

„Kiša je pljuštala na zemlju ČETRDESET DANA I ČETRDESET NOĆI“ (1. Mojsijeva 7:12).

„Vode potopa padale su na zemlju ČETRDESET DANA i sve više su rasle i podigle barku, tako da je ona plovila visoko iznad zemlje“ (1. Mojsijeva 7:17).

Prema Bibliji, Hristov post od 40 dana i 40 noći je jednak kao 40 dana.

„Onda Duh odvede Isusa u pustinju da ga đavo iskuša. Pošto je postio ČETRDESET DANA I NOĆI, najzad ogladne“ (Matej 4:1-2).

„Odmah zatim Duh ga je naveo da ode u pustinju. Tako je ČETRDESET DANA ostao u pustinji, gdje ga je Sotona iskušavao, i bio je s divljim životinjama, a anđeli su mu služili“ (Marko 1:12-13).

Činjenica je da biblijski dan ukupno traje 24 sata, i da svijetli i mračni dio dana traju ukupno po 12 sati (**1. Mojsijeva 1:1-31, Jovan 11:9**), ali izrazi za dane i noći koji se koriste u Bibliji ne podrazumijevaju **bukvalno** vrijeme od 24 sata.

Stoga izraz „tri dana i tri noći“ ne znači bukvalno 72 sata, i to ćemo sada dodatno vidjeti iz tekstova.

Estera je tražila od Mardoheja da narod za nju posti tri dana i tri noći nakon čega će otići kod kralja i tražiti da narod bude spašen.

„Idi, sakupi sve Judejce koji se nalaze u Susanu i postite za mene, TRI DANA I TRI NOĆI ne jedite i ne pijte. I ja ću postiti sa svojim devojkama, a onda ću otići kod kralja, iako to nije po zakonu, pa ako treba da poginem, neka poginem” (Estera 4:16).

U nastavku piše da je Estera trećeg dana otišla kod kralja, dakle ne nakon bukvalna 72 sata.

Tri dana i tri noći, kao što ćemo vidjeti, završavaju se trećeg dana, a ne bukvalno nakon 72 sata što bi onda značilo da se ulazi u četvrti dan.

„TREĆEG DANA Estera je obukla svoju kraljevsku odjeću i stala u unutrašnje dvorište kraljevog dvora naspram dvora, dok je kralj sjedio na svom prestolu u svom dvoru naspram ulaza u dvor” (Estera 5:1).

Kralj Roboam je rekao Jeroboamu i narodu da odu na tri dana i da se vrate za tri dana. Kao što ćemo vidjeti, narod se vratio trećeg dana, a ne nakon 72 sata, jer bi to onda bilo vraćanje četvrtog dana.

„A on im je rekao: Idite, i ZA TRI DANA opet dođite kod mene. I narod je otišao” (1. Kraljevima 12:5).

„TREĆEG DANA Jeroboam i ceo narod došli su kod Roboama, kao što je kralj i rekao: Dođite opet kod mene za tri dana“ (1. Kraljevima 12:12).

Pročitajmo i slučaj kada je Josif zatvorio braću na tri dana, i oslobodio ih trećeg dana, a ne nakon bukvalna tri dana, odnosno nakon bukvalnih 72 sata.

„Zatim ih je sve zajedno bacio u zatvor na TRI DANA. TREĆEG DANA Josif im reče: Ako ovako uradite ostaćete živi, jer se ja bojim Boga“ (1. Mojsijeva 42:17-18).

Treći dan znači prekosjutra od danas

Hrist je sam objasnio da **treći dan znači prekosjutra**, a ne nakon puna tri dana ili 72 sata.

„U taj čas prišli su mu neki fariseji i rekli: Izadi i idi odavde, jer Irod hoće da te ubije. A on im je rekao: Idite i kažite toj lisici: Evo, istjerujem demone i liječim DANAS I SJUTRA, A TREĆI DAN završiću što imam. Ali DANAS, SJUTRA I PREKOSJUTRA moram da nastavim put, jer ne priliči da prorok bude pogubljen van Jerusalima“ (Luka 13:31-33).

Treći dan je, prema Bibliji, prekosjutra od danas.

„Pošto nas je zahvatila žestoka oluja, SJUTRADAN su rasteretili brod, a TREĆEG DANA su ručno izbacili brodsku opremu“ (Djela apostolska 27:18-19).

Na osnovu ovakvog računanja vremena, Hrist je umro u petak na dan pripreme za sedmičnu subotu, i to je bio prvi dan. U grobu je počivao u subotu, i to je bio drugi dan. Vaskrsnuo je u nedelju prvog dana sedmice, i to je bio treći dan.

I Hristovi učenici su tako računali vrijeme - prvi dan u sedmici je, prema njihovim riječima, bio treći dan nakon Hristovog raspeća.

„Naši sveštencički glavari i poglavari predali su ga da bude OSUĐEN NA SMRT I RAZAPELI SU GA. A mi smo se nadali da je on taj koji će izbaviti Izrael. Osim toga, ovo je TREĆI DAN kako se to dogodilo“ (Luka 24:20-21).

Hrist je istog tog dana, prvog dana u sedmici, kazao jedanaestorici:

„Tada im je otvorio um da razumiju Pisma i rekao im je: Tako je napisano, da će Hrist stradati i TREĆI DAN ustati iz mrtvih...“ (Luka 24:45-46).

Pogledajmo i kako su fariseji razumjeli šta je Hrist rekao o vremenu svog vaskrsenja.

„SJUTRADAN, TO JEST DAN POSLE PRIPREME, prvosveštenici i fariseji dođoše k Pilatu i rekoše: „Gospodaru, sjetili smo se da je onaj varalica za života govorio: VASKRSNUĆU POSLE TRI DANA. ZATO NAREDI DA SE GROB OSIGURA DO TREĆEG DANA, da ne bi njegovi učenici došli i ukrali tijelo pa rekli narodu: Ustao je iz mrtvih! Tako bi ta posljednja prevara bila gora od prve. A Pilat im reče: Evo vam

straže pa idite i osigurajte kako znate. I oni odoše i osiguraše grob zapečativši kamen i postavivši stražu. PO ZAVRŠETKU SUBOTE, U OSVITU PRVOG DANA SEDMICE, dođoše Marija Magdalena i druga Marija da pogledaju grob“ (Matej 27:57-66, 28:1).

Pošto je Hrist, prema riječima fariseja, trebalo da vaskrsne „posle tri dana“, rimska straža je postavljena na kraju subote da osigura da učenici neće ukrasti tijelo „do trećeg dana“, dakle tokom nedeljnog dana, što znači da su fariseji dobro razumjeli da „posle tri dana“ i „treći dan“ znače isto vrijeme.

Da je Hrist vaskrsnuo nakon 72 sata i da je to bila eventualno subota, to znači da bi prvi dan u sedmici bio četvrti dan od raspeća, i Hristova pojavljivanja prvog dana u sedmici bila bi četvrtog dana. Biblija nedvosmisleno kaže da je taj prvi dan u sedmici u koji se Hrist pojavljivao bio **treći dan** od raspeća.

„PRVOG DANA U SEDMICI, vrlo rano, otišle su na grob, i neke druge sa njima, noseći mirise koje su pripremile. ...To su bile Marija Magdalena, Jovana i Marija, Jakovljeva majka. I ostale žene koje su bile s njima ispričale su to apostolima. ...ISTOG TOG DANA dvojica od njih putovala su u selo koje se zove Emaus, udaljeno šezdeset stadija od Jerusalima. ...Dok su tako razgovarali i raspravljali, prišao im je sam Isus i pošao s njima. Ali njihovim očima nije bilo dato da ga prepoznaju. ...Zar si ti jedini stranac u Jerusalimu koji ne zna šta se u njemu ovih dana događalo? On ih je upitao: Šta to? Odgovorili su mu: Ono što se dogodilo s Isusom Nazarećaninom, koji je bio prorok silan na djelu i riječi pred Bogom i cijelim narodom. NAŠI SVEŠTENIČKI GLAVARI I POGLAVARI PREDALI SU GA DA

BUDE OSUĐEN NA SMRT I RAZAPELI SU GA. A mi smo se nadali da je on taj koji će izbaviti Izrael. Osim toga, OVO JE TREĆI DAN KAKO SE TO DOGODILO“ (Luka 24:1-21).

Prema biblijskom računanju vremena, vaskrsenje nakon „tri dana i tri noći“, „posle tri dana“ i „treći dan“ označavaju prekosjutra od danas, odnosno treći dan. „Tri dana i tri noći“ je izraz koji se u Bibliji koristi i označava vrijeme „posle tri dana“ ili „treći dan“. Dakle, to je isto vrijeme na osnovu Biblije.

Bog je Hrista vaskrsnuo treći dan, a ne nakon bukvalna 72 sata.

„A Bog ga je TREĆI DAN vaskrsnuo i dao mu da se pokaže ljudima“ (Djela apostolska 10:40).

Na osnovu svega, vjerujem da glavni znak Hristovog mesijanstva nije bukvalno vrijeme ili bukvalni sati koje je proveo u grobu, nego Njegovo vaskrsenje iz mrtvih trećeg dana.

„Jer ako svojim ustima priznaješ da je Isus Gospod - i ako u svom srcu vjeruješ da ga je Bog podigao iz mrtvih, bićeš spa-sen“ (Rimljanima 10:9).

6. DAN PRIPREME - SRIJEDA ILI PETAK, DAN PRIPREME - ZA SEDMIČNU ILI ZA PRAZNIČNU SUBOTU?

Zagovornici teorije o raspeću u srijedu kažu da dan pripreme u koji je Hrist razapet i sahranjen nije bio petak, nego srijeda, odnosno da nije bio dan pripreme za sedmičnu subotu, nego dan pripreme za prazničnu subotu, a to je bila takozvana pashalna subota odnosno prvi dan praznika beskvasnih hljebova koji je te godine padao u četvrtak.

Tekst koji koriste u prilog tome je **Jovan 19:14** gdje se za dan Hristovog raspeća kaže „dan pripreme pashe“, i onda izvode zaključak da je to bio dan pripreme pashalne, odnosno praznične subote.

Pored subote sedmog dana, koji je bio dan odmora, zakon je zaista propisivao i praznične subote (subote u množini), i to su bili dani posebnih praznika i odmora koje su svetkovali Izraelci (**3. Mojsijeva 23**). Jedan od tih dana, odnosno subota (u množini), je bio i prvi dan praznika beskvasnih hljebova koji neko naziva pashalna subota.

Da li je „dan pripreme pashe“, kako piše u Jovan 19:14, zaista bio dan pripreme za prazničnu, odnosno pashalnu subotu koja je navodno te godine padala u četvrtak, ili je dan pripreme pashe bio petak, dan pripreme za sedmičnu subotu?⁹

U sva četiri jevanđelja postoji nesporan hronološki red petak-subota-nedelja od Hristovog raspeća do vaskrsenja.

U jevanđeljima se direktno kaže da je dan pripreme bio dan prije subote, da je ta subota bila dan u koji se mirovalo prema

---

⁹ Za više informacija pogledati prvo poglavlje „Petak - dan Hristovog vaskrsenja“.

propisu i nakon koje dolazi prvi dan u sedmici (**Matej 27:62-63, 28:1, Marko 15:42-43, 16:1-2, Luka 23:54-56 24:1, Jovan 19:30-31.42**). Ovo može biti isključivo subota sedmi dan.

Prema Bibliji, sedmična subota je dan potpunog odmora (**2. Mojsijeva 20:8-11, 3. Mojsijeva 23:3**), dok na primjer prvi dan praznika beskvasnih hljebova ili tzv. praznična ili pashalna subota nije bio dan potpunog odmora (**3. Mojsijeva 23:6-7**), i stoga dan pripreme u Bibliji može biti samo petak kada su se radile pripreme za potpuno neradnu subotu.

Jedini dan pripreme u Bibliji je isključivo šesti dan petak, kao dan pripreme za sedmičnu subotu, a ne kao dan pripreme za bilo koji praznik (**2. Mojsijeva 16:5.22-23**). Grčka riječ za dan pripreme koja se koristi u Bibliji jeste „paraskeue“,¹⁰ a koja se i danas u savremenom grčkom jeziku koristi za petak. Dakle, dan raspeća je sigurno petak.

Što se tiče teksta **Jovan 19:14** gdje se kaže „dan pripreme pashe“, on je nesumnjivo bio petak, dan prije sedmične subote, ali postoji biblijsko objašnjenje zašto je tako nazvan - zato što se u taj dan pripremalo pashalno jagnje koje se jelo naveče, što je ustvari sjutradan prema biblijskom računanju vremena (**2. Mojsijeva 12:5-8, Jovan 18:28**).

Hrist je sa učenicima prethodno večer proslavio pashu (**Matej 26:17, Marko 14:12.14.16, Luka 22:18-20**), i to je bila „večera Gospodnja“. To je sa naše tačke gledišta bio četvrtak večer, ali je to ustvari bio početak petka jer se u Bibliji dani računaju zalaskom sunca. Međutim, pasha je obuhvatala pripremanje i konzumiranje pečenog jagnjeta. Pashalno jagnje se klalo i **pripremalo u petak tokom dana**, i zato se taj dan naziva „dan

---

¹⁰ <https://biblehub.com/greek/3904.htm>.

pripreme pashe“. Pripremljeno pashalno jagnje se **jelo naveče** kada je, prema biblijskom računanju vremena, počeo naredni dan, 15-ti dan prvog mjeseca, a taj naredni dan je bio početak praznika beskvasnih hljebova a istovremeno i sedmična subota.

Zagovornici raspeća u srijedu kažu i da izraz „velika subota“ koji se pominje u **Jovan 19:31**, kao dan nakon Hristovog raspeća, nije sedmična subota već navodno praznična subota.

Činjenica je da su praznične subote bili posebni dani, ali nigdje u Bibliji nijesu nazvani „velika subota“. Dan nakon Hristovog raspeća je, kako smo utvrdili, bila sedmična subota, a u koju je padao i prvi dan praznika beskvasnih hljebova, i zato je ta subota nazvana velikom, zbog poklapanja dvije svetkovine.

7. TREĆI DAN OD RASPEĆA ILI OD POSTAVLJANJA STRAŽE NA GROB?

Zagovornici raspeća u srijedu kažu da učenik koji je razgovarao sa Hristom prvog dana u sedmici i kada je kazao da je to treći dan, da je navodno mislio „treći dan od kada su rimske vlasti zapečatile grobnicu“, a ne „treći dan od raspeća“.

Pročitajmo tekst i zaključićemo da je učenik jasno kazao da je u pitanju treći dan od raspeća.

„PRVOG DANA U SEMICI, vrlo rano, otišle su na grob, i neke druge sa njima, noseći mirise koje su pripremile. ...To su bile Marija Magdalena, Jovana i Marija, Jakovljeva majka. I ostale žene koje su bile s njima ispričale su to apostolima. ...ISTOG TOG DANA dvojica od njih putovala su u selo koje se zove Emaus, udaljeno šezdeset stadija od Jerusalima. ...Dok su tako razgovarali i raspravljali, prišao im je sam Isus i pošao s njima. Ali njihovim očima nije bilo dato da ga prepoznaju. ...Zar si ti jedini stranac u Jerusalimu koji ne zna šta se u njemu ovih dana događalo? On ih je upitao: Šta to? Odgovorili su mu: Ono što se dogodilo s Isusom Nazarećaninom, koji je bio prorok silan na djelu i riječi pred Bogom i cijelim narodom. NAŠI SVEŠTENIČKI GLAVARI I POGlavARI PREDALI SU GA DA BUDE OSUĐEN NA SMRT I RAZAPELI SU GA. A mi smo se nadali da je on taj koji će izbaviti Izrael. Osim toga, OVO JE TREĆI DAN KAKO SE TO DOGODILO“ (Luka 24:1-21).

Hristov učenik je, kao što vidimo iz teksta, jasno kazao je taj dan bio treći dan od Hristove osude na smrt i raspeća.

Zaista nema smisla tvrditi da je u pitanju „treći dan od pečaćenja grobnice“ jer se to ne kaže u tekstu, niti se u tom kontekstu može koristiti tekst iz **Matej 27:62-66** gdje se pominje pečaćenje grobnice, kako to rade zagovornici raspeća u srijedu.

Izraz „kako se to dogodilo“ se može odnositi samo na Hristovu osudu i raspeće, a ne na pečaćenje grobnice.

Samo dan Hristovog raspeća, prema Bibliji, se može uzeti uzeti kao početna tačka u računanju tri dana.

„Otada Isus poče učenicima da objašnjava da mora ići u Jerusalim i da će mnogo postradati od starješina, prvosveštenika i učitelja zakona, DA ĆE BITI UBIJEN, I DA ĆE TREĆEG DANA VASKRSNUTI“ (Matej 16:21).

„I počeo je da ih poučava da Sin čovječiji mora mnogo da pretrpi i da bude odbačen od starješina, sveštenečkih glavara i književnika, DA BUDE UBIJEN I DA POSLIJE TRI DANA VASKRSNE“ (Marko 8:31).

„I rekao je: Sin čovječiji mora mnogo da pretrpi i da bude odbačen od starješina, sveštenečkih glavara i književnika, DA BUDE UBIJEN I DA TREĆI DAN VASKRSNE“ (Luka 9:22).

8. KOJI DAN SU ŽENE PRIPREMILE I KUPILE MIRISE?

Zagovornici teorije o raspeću u srijedu i vaskrsenja u subotu kažu da su između Hristovog raspeća i vaskrsenja bile dvije subote, jedna **praznična, odnosno pashalna subota** koja je navodno padala u **četvrtak**, a druga je **sedmična subota**. U tom smislu, za njih je dan raspeća srijeda koji je bio navodno i dan pripreme za prazničku subotu koja je padala u četvrtak.

Kao glavni argumenat u prilog tome koriste tekstove iz Marko 16:1 i Luka 23:56 gdje se, po njihovom mišljenju, dokazuje da su postojale dvije neradne subote koje su padale u različite dane, a da je između njih bio jedan radni dan, petak.

„KAD JE PROŠLA SUBOTA, Marija Magdalena i Marija, Jakovljeva majka, i Saloma kupile su mirise da bi otišle i namazale Isusovo tijelo“ (Marko 16:1).

„Zatim su se vratile i pripremile mirisna ulja i druge mirise. A U SUBOTU SU MIROVALE, prema propisu“ (Luka 23:56).

Na sljedeći način se to objašnjava:

„Posle Isusove sahrane nastupio je veliki dan subota, početak biblijskog praznika beskvasnih hlebova. Jevreji smatraju taj neradni dan godišnjom subotom. Te godine praznik beskvasnih hlebova je počinjao u četvrtak, pa su žene tek u petak mogle da kupe i pripreme mirise i miro. Nakon toga su se odmorile u sedmičnu subotu, u skladu sa Božijom zapovješću datoju u 2. Mojsijevoj 20:8-11. Upoređivanjem tekstova iz jevanđelja po Marku i Luci dobijamo dokaz da su nakon Isusove smrti uslijedile

dvije subote koje razdvaja jedan (radni) dan. U protivnom, ta dva teksta protivreče jedan drugome“ (Herbert W. Armstrong, jedan od najpoznatijih zagovornika raspeća u srijedu i vaskrsenja u subotu).

Dakle, zagovornici teorije o raspeću u srijedu kažu da Marko 16:1 govori da su žene kupile mirise u petak, **dan nakon praznične ili pashalne subote** koja je bila u četvrtak, i da to označava tekst „kad je prošla subota“ iz Marko 16:1.

Pročitajmo taj tekst, kao i kontekst.

„Isus je zavapio iz sveg glasa i izdahnuo. ...Tamo su bile i žene koje su to izdaleka posmatrale, među njima Marija Magdalena i Marija, majka Jakova malog i Josifa, i Saloma, koje su ga pratile i služile mu kad je bio u Galileji. Bile su tamo i mnoge druge žene koje su s njim došle u Jerusalim. Pošto je već bilo KASNO POSLIJE PODNE, A UZ TO I DAN PRIPREME, TO JEST DAN PRIJE SUBOTE, došao je Josif iz Arimateje, ugledan član Sanedrina, koji je i sam čekao Božje kraljevstvo. On se odvažio da uđe kod Pilata i da zatraži Isusovo tijelo. ... Marija Magdalena i Marija, Josifova majka, vidjele su gdje su ga položili. KAD JE PROŠLA SUBOTA, Marija Magdalena i Marija, Jakovljeva majka, i Saloma KUPILE SU MIRISE da bi otišle i namazale Isusovo tijelo. I u samu zoru PRVOG DANA U SEMICI, na izlasku sunca, došle su do groba“ (Marko 15:37-43.47, 16:1-2).

Kao što vidimo, u jevanđelju po Marku se ne govori o bilo kakvoj prazničnoj suboti koja je navodno bila u četvrtak, dan nakon navodnog raspeća u srijedu, i tokom koje su žene

odmarale. U Marku se govori isključivo o **sedmičnoj suboti** koja je pala **dan nakon raspeća**, tokom koje su žene odmarale i nakon koje su kupile mirise, a potom rano ujutro **prvog dana u sedmici** otišle na grob.

U jevanđeljima postoji veoma jasan hronološki red petak-subota-nedelja, od Hristovog raspeća do vakrsenja, koji se ne može osporiti (**Matej 27:62-63, 28:1, Marko 15:42-43, 16:1-2, Luka 23:54-56 24:1, Jovan 19:30-31.42**).

Osim toga, praznična subota ili prvi dan praznika beskvasnih hljebova, prema Bibliji, nije bio potpuno neradni dan, već je bio zabranjen ropski posao (**3. Mojsijeva 23:6-7**), i stoga se tekst „kad je prošla subota“ iz Marko 16:1 ne odnosno na prazničnu, već na sedmičnu subotu.

Još jedan dokaz u prilog tome jeste da, na grčkom jeziku, riječ subota u Marko 16:1 (kao i na mnogim drugim mjestima) ima određeni član ispred.¹¹ Određeni član se koristi da označi pojam koji je poznat i jedinstven, što znači da se radi o sedmičnoj suboti koja je glavna i najvažnija subota u Bibliji.

Sada pročitajmo Luka 23:56, kao i kontekst.

„I došao je čovjek koji se zvao Josif, član Vijeća, dobar i pravedan čovjek, koji nije bio dao svoj glas za ono što su namjeravali da učine. On je bio iz Arimateje, judejskog grada, i čekao je Božje kraljevstvo. Otišao je kod Pilata i zatražio Isusovo tijelo. SKINUO GA JE, UMOTAO U FINO PLATNO I POLOŽIO U GROB isklesan u stijeni, u koji još niko nije bio položen. A BIO JE DAN PRIPREME I BLIŽILO SE VEČE, POČETAK SUBOTE. Žene koje su došle s njim iz Galileje pratile su to i

---

¹¹ <https://biblehub.com/interlinear/mark/16-1.htm>;
<https://biblehub.com/greek/3588.htm>.

vidjele grob i kako je položeno njegovo tijelo. ZATIM SU SE VRATILE I PRIPREMILE MIRISNA ULJA I DRUGE MIRISE. A U SUBOTU SU MIROVALE, PREMA PROPISU. PRVOG DANA U SEDMICI, vrlo rano, otišle su na grob, i neke druge sa njima, noseći mirise koje su pripremile“ (Luka 23:50-56, 24:1).

Zagovornici teorije o raspeću u srijedu kažu da Luka 23:56 govori o tome da su žene u petak, **dan prije sedmične subote**, pripremile mirise, kao što navodno Marko 16:1 govori da su isto tako u petak, **dan nakon praznične subote**, kupile mirise.

Po njima, petak je bio dan za kupovinu i pripremu mirisa, a ne i dan raspeća. Na ovaj način oni navodno dokazuju postojanje dvije subote između Hristovog raspeća i vaskrsenja, a da je petak bio dan između te dvije subote kada su žene pripremile i kupile mirise.

U jevanđelju po Luci se zaista kaže da su žene u petak, **dan prije sedmične subote**, pripremile mirise, i potom odmarale u subotu, ali se isto kaže i da je **dan prije sedmične subote** bio dan Hristovog raspeća i sahrane, što znači da je bio petak na osnovu svih iznesenih dokaza. I u Luci postoji nesporan hronološki red petak-subota-nedelja od Hristovog raspeća do vaskrsenja.

Da li onda postoji bilo kakva kontradikcija ako Marko kaže da su žene nakon subote **kupile mirise**, a Luka kaže da su prije subote **pripremile mirisna ulja i druge mirise**?

Vjerujem da je samo potrebno harmonizovati izjave u Marko 16:1 i Luka 23:56.

Marko govori o „kupovini“ i „mirisima“, a Luka o „pripremanju“ i „mirisnim uljima i drugim mirisima“.

Dakle, u dva jevanđelja imamo opisane po dvije stavke sa ukupno četiri elementa - „kupovina mirisa“ i „pripremanje mirisnih ulja i drugih mirisa“.

Prema originalnom grčkom jeziku, mirisna ulja i mirisi su različite stvari ili stavke, i glase „aromata“ i „myra“.¹² U Biblijama se isto tako odvajaju i prevode različito, kao mirisna ulja i mirisi, kao mirisi i miro, kao začini i masti...

Luka i Marko ne govore o potpuno istim detaljima - Luka jednostavno kaže da su žene **pripremile mirisna ulja i druge mirise** i da su odmarale u subotu, dok Marko kaže da su **kupile mirise** nakon subote.

U tom smislu, objašnjenje bi moglo biti da su žene prije subote **pripremile mirisna ulja i druge mirise** koje su u tom trenutku imale (**Luka 23:56**), a onda je nastupila sedmična subota u koju je bio zabranjen svaki rad, pa su nakon što je prošla subota **kupile dodatne mirise** koji su im bili potrebni (**Marko 16:1**), i onda rano ujutro prvog dana u sedmici otišle na grob (**Luka 24:1, Marko 16:2**).

Po mom mišljenju, logično je da žene nijesu imale kući sve što je potrebno za mazanje mrtvog tijela, jer to nije neka uobičajena i česta aktivnost, ali to što su imale su pripremile, a onda su nakon sedmične subote kupile ostatak koji im je trebao i otišle na grob.

U svakom slučaju, pored svih dokaza o Hristovom raspeću u petak i vaskrsenju u nedelju, zaista nema smisla tvrditi da je Hrist sahranjen u srijedu, da su žene kupile i pripremile mirise u petak, a da su u nedelju **četvrtog dana od sahrane** došle da namažu Njegovo tijelo.

---

¹² <https://biblehub.com/greek/759.htm>;
https://biblehub.com/greek/myra_3464.htm.

Žene nijesu vjerovale da će Hrist vaskrsnuti (**Luka 24:3-4, Jovan 20:2.13**), i zato nema smisla da **četvrtog dana** idu da namažu tijelo, jer bi se tada tijelo već raspadalo s obzirom da nijesu vjerovali u Njegovo vaskrsenje. To je upravo Marta rekla za svog brata Lazara.

„Isus je rekao: Sklonite kamen! A Marta, sestra umrloga, rekla mu je: Gospode, sada već zaudara, jer je četvrti dan otkako je umro” (Jovan 11:39).

Žene bi, da je Hrist razapet i sahranjen u srijedu, a da je u četvrtak bila praznična subota, prvom slobodnom prilikom došle da namažu tijelo, a to bi bio petak. Dokazi iz svih jevanđelja da su one došle prvog dana u sedmici da namažu tijelo govori da je prvi dan u sedmici bila prva prilika od Njegove sahrane koja im se ukazala da namažu tijelo.

9. ŠTA JE SPORNO SA TEKSTOM MATEJ 28:1?

Zagovornici raspeća u srijedu koriste tekst Matej 28:1 kako bi dokazali da je Hrist navodno vaskrsnuo u subotu.

„Po završetku subote, u osvitu prvog dana sedmice, dođoše Marija Magdalena i druga Marija da pogledaju grob“ (Matej 28:1).

Oni kažu da u ovom tekstu treba da stoji „na kraju subote“ umjesto „po završetku subote“, i da onda to govori da su žene došle na grob neposredno prije završetka subote kada je počinjao prvi dan u sedmici, i pošto Hrist nije bio tada u grobu to znači da je vaskrsao u subotu, prije zalaska sunca, a ne u nedelju ujutro.¹³

Ako bi Matej 28:1 razumjeli tako kako oni kažu, onda je on u direktnoj suprotnosti sa drugim tekstovima koji kažu da su žene došle na grob ujutro prvog dana u sedmici.

„KAD JE PROŠLA SUBOTA, Marija Magdalena i Marija, Jakovljeva majka, i Saloma kupile su mirise da bi otišle i namazale Isusovo tijelo. I u samu ZORU PRVOG DANA U SEDMICI, NA IZLASKU SUNCA, došle su do groba“ (Marko 16:1-2).

---

¹³ Tekstovi 3. Mojsijeva 23:10-11.15-16 kao i 5. Mojsijeva 16:9-10 su odgovor na navode onih koji vjeruju da je Hristovo vaskrsenje bilo u subotu a da je On sjutradan, u nedelju, otišao na Nebo da bi se prikazao Bogu (Jovan 20:17). Prema tipologiji, prvi snopovi su se i žnjeli i obrtali pred Bogom u nedelju, prvog dana u sedmici. Vaskrsenje u subotu bi podrazumijevalo da su se prvi snopovi žnjeli u subotu, što je nemoguće s obzirom da je u subotu bio zabranjen svaki posao, a i nije u skladu sa tipologijom praznika prvina.

„PRVOG DANA U SEDMICI, VRLO RANO, otišle su na grob, i neke druge sa njima, noseći mirise koje su pripremile“ (Luka 24:1).

„PRVOG DANA U SEDMICI Marija Magdalena je došla do groba RANO UJUTRU, DOK JE JOŠ BIO MRAK, i vidjela je da je kamen već pomjeren sa groba“ (Jovan 20:1).

Vjerujem da je prevod teksta u Mateju 28:1 koji kaže „posle završetka subote“ ispravan. Može se prevesti i kao „po večeri od subote“, što je jednako ispravno.¹⁴

Osim toga, događaji iz Mateja 28, a tiču se nakon Hristovog vaskrsenja, su u potpunom skladu sa istim događajima opisanim u ostalim jevanđeljima, a koji su se odigrali prvog dana u sedmici (**Marko 16, Luka 24, Jovan 20**).

Takođe, riječ „subota“ u Matej 28:1 (kao i na još nekim mjestima) je u množini, što pojedini zagovornici raspeća u srijedu koriste kao argument da su postojale dvije subote prije vaskrsenja i da su padale u različite dane.

Ako dio teksta u Matej 28:1 zaista prevedemo kao „po završetku **subota**“, to ne mijenja činjenicu da je tada završena sedmična subota, a koja se taj dan poklopila sa prazničnom subotom,¹⁵ prvim danom praznika beskvasnih hljebova, i zato je ta subota bila velika subota (Jovan 19:31). Zaista su se **subote završile** (i sedmična i praznična), ali je proizvoljno izvedeno mišljenje da su padale u različite dane.

---

¹⁴ <https://biblehub.com/interlinear/matthew/28-1.htm>.

¹⁵ Pored subote sedmog dana, koji je bio dan potpunog odmora, zakon je propisivao i takozvane praznične subote (3. Mojsijeva 23), druge dane odmora koje su svetkovali Izraelci, i ti dani su nazivani subote u množini. Jedna od tih subota u množini je bio prvi dan praznika beskvasnih hljebova.

Čak i sa ispravnim prevodom, ovaj tekst - Matej 28:1, priznaću, može da izazove malu zabunu jer piše da su žene došle na grob „po završetku subote (ili subota), u osvit prvog dana u sedmici“.

U Bibliji dani počinju i završavaju zalaskom sunca, što znači da je subota završila zalaskom sunca kada je počelo veče, ali osvit prvog dana u sedmici je tek ujutro, satima kasnije, i onda konstrukcija „po završetku subote, u osvit prvog dana u sedmici“ ne djeluje hronološki logična jer realno ima razmak između.

Rješenje može biti u tome da izraz „po završetku subote“ predstavlja dio prethodnog stiha, Matej 27:66, kada je rimska straža postavljena da čuva Hristov grob na zahtjev fariseja, odnosno da je straža postavljena „po završetku“ subote“.

Pošto je Hrist trebalo da vaskrsne trećeg dana, rimska straža je postavljena odmah po završetku subote jer su predviđali da će učenici ukrasti Njegovo tijelo u toku nedelje, trećeg dana. Da su očekivali krađu tijela u subotu, čuvari bi bili na mjestu od petka uveče.

Vrlo moguće da je Matej 28:1 neprecizno preveden, jer u izvornim grčkim tekstovima nijesu postojala poglavlja i znakovi interpunkcije. U tom slučaju izraz „po završetku subote“ ne pripada Mateju 28:1, nego prethodnom stihu, Matej 27:66, i onda bi ta dva stiha glasila na sljedeći način:

„I oni odoše i osiguraše grob zapečativši kamen i postavivši stražu PO ZAVRŠETKU SUBOTE“ (Matej 27:66).

„U OSVITU PRVOG DANA SEDMICE, dođoše Marija Magdalena i druga Marija da pogledaju grob“ (Matej 28:1).

10. ŠTA JE SPORNO SA TEKSTOM MARKO 16:9?

Zagovornici raspeća u srijedu smatraju spornim i tekst Marko 16:9 koji je ustvari direktan dokaz da je Hrist vaskrsnuo prvog dana u sedmici.

„VASKRSNUVŠI RANO PRVOG DANA U SEDMICI, Isus se prvo pokazao Mariji Magdaleni iz koje je bio isterao sedam demona“ (Marko 16:9).

Oni kažu da ovaj stih ne govori da je Hrist vaskrsnuo u prvom danu sedmice, već da se prvog dana sedmice prvo pojavio Mariji Magdaleni. Riječ „vaskrsnuvši“ je u prošlom vremenu i zato kažu da ovaj tekst govori da je Hrist vaskrsnuo „u prošlom vremenu“, misleći na subotu.

Ovaj tekst na grčkom jeziku govori upravo kako je preveden, da je Hrist vaskrsnuo rano prvog dana u sedmici i da se prvo pokazao Mariji Magdaleni, i tako je preveden u svim relevantnim Biblijama svijeta.¹⁶

Osim toga, zagovornici raspeća u srijedu smatraju da citati u Marku 16 od stiha 9 pa do kraja nijesu autentični nego navodno umetnuti, i to koriste kao argument da ospore vaskrsenje u nedelju, ali ja lično za sada nijesam uspio da pronađem kvalitetne argumente da to prihvatim.

Vjerujem da postoje jasni biblijski dokazi da je Hrist vaskrsnuo prvog dana u sedmici, prema tipologiji praznika prvina, čak i kada bi iz dokaza izuzeli Marko 16:9.

---

¹⁶ <https://biblehub.com/interlinear/mark/16-9.htm>;
<http://textusreceptusbibles.com/Interlinear/41016009>.

11. DA LI DANILO 9:27 GOVORI O SMRTI MESIJE U SRIJEDU?

Zastupnici teorije raspeća u srijedu kažu da je na osnovu proročanstva u Danilo 9:27, u sredini sedmice Mesija razapet i time ukinuo žrtvu i žrtveni dar, i da je to bila srijeda.

„I on će tokom jedne sedmice potvrditi savez sa mnogima, a u POLOVINI TE SEMICE ukinuće žrtvu i žrtveni dar“ (Danilo 9:27).

U Danilo 9:24-27 zapisano je najvažnije proročanstvo o dolasku Mesije, Isusa Hrista, a u kojem se govori i o Njegovoj smrti u „polovini sedmice“.

Vrijeme u ovom prororočanstvu je, vjerujem, opisano simboličkim značenjima, što znači da nije doslovno nego proročko.

Ukupnih sedamdeset sedmica o kojima govori proročanstvo u Danilo 9:24-27 je proročko vrijeme u kojem svaki dan predstavlja godinu, i obuhvata 490 godina počevši od 457. godine prije nove ere kada je izdat dekret za obnovu Jerusalima (**Ezra 7**), do 34. godine nove ere kada je kamenovan Stefan (**Djela 7**).

Posljednja sedmica iz proročanstva, a to je sedmica u kojoj će Mesija umrijeti, dakle, **nije bukvalna već se radi o sedam godina**, i to će priznati pojedini zagovornici raspeća u srijedu.

Tih sedam godina traju od 27. do 34. godine nove ere. Hrist je započeo službu 27. godine kada je kršten. Ubijen je 31. godine.

Hrist je tada uspostavio Novi savez sa onima koji su primili Njegov Duh kroz vjeru. Stefan je kamenovan 34. godine kada je Jevrejima isteklo vrijeme milosti kao izabranog naroda.

Dakle, ova sedmica iz proročanstva ne predstavlja doslovnih sedam dana, već sedam godina, i zato nema smisla izraz „u polovini sedmice“ uzimati kao dokaz da je Hrist razapet u srijedu, jer je potpuno van konteksta i ne govori se o tome.

12. HRISTOVO VASKRSENJE U NEDELJU SE KORISTI ZA ODUZIMANJE SVETOSTI SUBOTI

Vjerujem da se biblijska činjenica da je Isus Hrist vaskrsnuo u nedelju, prvog dana u sedmici, pokušava upotrijebiti da se oduzme svetost sedmičnoj suboti.

Većina hrišćana vjeruje da je nedelja dan bogoslužjenja samo zato što je Gospod taj dan vaskrsnuo.

„Subota, koja je predstavljala dovršenje prvog stvaranja, zamijenjena je nedjeljom, koja je spomen novog stvaranja, započeto Kristovim uskrsnućem. Crkva slavi dan Kristova Uskrsnuća osmi dan, opravdano nazvan Dan Gospodnji ili nedjelja“ (Katolički katehizam, Hrvatska biskupska konferencija, 2190-2191).

Najveći dio protestantskog svijeta je saglasan sa Katoličkom crkvom vezano za nedelju i, uz nauku o Trojstvu, nedelja predstavlja glavnu tačku spajanja između hrišćanskih crkava.

Svetost subote, vjerujem, ne može biti promijenjena činjenicom da je Hrist vaskrsnuo u nedelju, zato što je subota uspostavljena prilikom stvaranja, prije pada u grijeh.

„Do sedmog dana Bog je dovršio svoje djelo koje je načinio, i sedmog dana je počinio od svih djela koja je načinio. I BOG JE BLAGOSLOVIO SEDMI DAN I POSVETIO GA, jer je tog dana počinio od svih svojih djela. Tako je Bog stvorio sve što je namjeravao da načini“ (1. Mojsijeva 2:2-3).

Bog je blagoslovio i posvetio sedmi dan zato što je taj dan proveo sa svojom tek stvorenim djecom, Adamom i Evom, i to je, vjerujem, prava svrha subote i danas - da djeca provedu posebno vrijeme sa Ocem i prime posebne blagoslove...

Subota je blagoslovljena što znači da ima poseban značaj i korist za čovjeka, i posvećena je što znači da je izdvojena za posebnu svrhu.

Subota je uspostavljena prije pada u grijeh, dakle u Božjem carstvu, i ne postoji ni jedan biblijski razlog da joj je Bog promijenio svrhu bez obzira što je Hrist vaskrsnut u nedelju.

Vjerni Božji narod je kroz Hrista sudionik Božjeg duhovnog carstva (**Kološanima 1:13, Otkrivenje 12:10**), a čiji je sastavni dio, po mom uvjerenju, i subota.